

10 maart 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. G.M.J. van Oijen, advocaat te 's-Hertogenbosch,

tegen:

(wijlen) **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [plaats],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven pastoor van de [naam] parochie te [plaats].

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 15 augustus 2014. Op 15 oktober 2014 is bij de griffie een inhoudelijke reactie ingekomen van [naam], Bisschop van 's-Hertogenbosch.

Op 21 januari 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen en heeft zijn standpunt nader toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Van Oijen.

Namens het Bisdom is verschenen de heer mr. [naam], kanselier.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager is in de periode van ongeveer 1946 tot 1950, seksueel misbruikt door aangeklaagde. Aangeklaagde was de godsdienstleraar van klager en tevens de pastoor bij wie klager misdienaar was.

2.2. Klager is de oudste zoon in een gezin met twaalf kinderen. De ouders van klager waren goed katholiek en zoals gebruikelijk werd klager in 1946 misdienaar. Het was de bedoeling dat klager priester zou worden. In 1948 is klager om die reden naar het kleinseminarie gegaan. Toen klager misdienaar was ging hij na verloop van tijd ook hand,- en spandiensten in en om het huis van aangeklaagde verrichten, zoals harken en schoffelen. Na afloop van de werkzaamheden werd klager dan uitgenodigd om binnen nog wat te komen drinken. Aangeklaagde had geen huishoudster en klager was met hem alleen. Klager herinnert zich aangeklaagde als een nare, sadistische man die snel een tik gaf. Klager omschrijft aangeklaagde als iemand die er nooit fris uitzag. Zijn gezicht was opgezwollen en paars en hij

stonk naar sigaren. Omdat aangeklaagde de pastoor in het dorp was, dwong hij toch respect af.

Aangeklaagde sloot eerst alle luiken en verzocht klager vervolgens om bij hem op schoot te komen zitten. Aangeklaagde deed de korte broek en onderbroek van klager naar beneden waarna aangeklaagde klagers geslachtsdelen betastte en masseerde. Het kwam ook voor dat klager met zijn buik op de knieën van aangeklaagde moest gaan liggen waarna aangeklaagde klagers billen betastte. Aangeklaagde zelf kleepte zich niet uit. Klager zag dat aangeklaagde opgewonden raakte wanneer hij klager betastte. Hij maakte kreunende geluiden en liep paars aan. Achteraf gezien vermoedt klager dat aangeklaagde dan klaar kwam. Op dat moment had klager echter geen idee wat er gebeurde. Het seksueel misbruik is in de loop der jaren meerdere keren, klager schat meer dan tien keer, voorgevallen. Het misbruik vond ook wel eens plaats in het tuinhuisje van aangeklaagde en gebeurde dan op dezelfde wijze als hiervoor omschreven. Telkens duurde het misbruik ongeveer tien minuten. Na afloop kreeg klager een kwartje in zijn handen gedrukt en werd tegen hem gezegd dat hij er met niemand over mocht praten. Dit heeft klager dan ook nooit gedaan.

Het misbruik is gestopt toen klager in augustus 1950 stopte met het kleinseminarie; klager is toen niet meer naar aangeklaagde toegegaan.

2.3. Het seksueel misbruik heeft een aanzienlijke impact op het leven van klager gehad. Klager vindt het moeilijk om aan te geven wat de exacte gevolgen zijn geweest omdat hij niet weet hoe zijn leven zou zijn verlopen als het seksueel misbruik niet had plaats gevonden. Klager vermoedt dat het seksueel misbruik er de reden van is dat hij moeite heeft met contact met andere mannen en zelfs een duidelijke afkeer heeft van mannen. Hij heeft moeite om mannen te vertrouwen en heeft in zijn leven geen vriendschap met een man kunnen sluiten. Klager heeft dit als een gemis ervaren. Ook had klager moeite om zich te concentreren op zijn opleiding en studie. Het heeft hem zeer veel energie gekost om een voor hem aanvaardbare maatschappelijke positie te kunnen verwerven. Daarnaast had klager veel moeite met intimiteit.

2.4. Klager heeft tot een jaar geleden nooit met zijn echtgenote of familieleden over het seksueel misbruik durven spreken; de schaamte was daarvoor te groot. Slechts eenmaal in zijn leven heeft klager iemand verteld over hetgeen de pastoor hem heeft aangedaan. Het vragen om een verklaring van die persoon gaat klager te ver; hij wil anderen niet met zijn problemen belasten.

Klager heeft gedurende zijn leven wel steeds de behoefte gehad om zijn hart te luchten. Klager heeft daartoe op meerdere momenten en in verschillende fases in zijn leven hetgeen hem is overkomen en de gevolgen daarvan op papier gezet. Zo heeft klager in 1988, 1996, 1998 en 2010 gedetailleerd en nauwgezet de gebeurtenissen uit het verleden en de daarmee gepaard gaande emoties beschreven. Klager heeft deze uitgebreide notities en aantekeningen aan de klachtencommissie overhandigd.

2.6. Klager heeft het vermoeden dat hij niet de enige is die door aangeklaagde seksueel is misbruikt. Daarvoor ging het aangeklaagde te gemakkelijk af. Klager heeft een oproep op de website van KLOKK geplaatst met het verzoek aan andere slachtoffers om zich te melden.

2.7. Klager wil met het indienen van zijn klacht bereiken dat de verantwoordelijken binnen de kerk beseffen en inzien dat er met de verwerpelijke daden zoals klager die heeft omschreven onnoemelijke schade is aangericht. Klager vindt dat deze daden niet ongestraft mogen blijven. Klager hoopt dat het doorlopen van de klachtprocedure hem in staat stelt de traumatische gebeurtenissen uit zijn jeugd en de gevolgen daarvan achter zich te laten. Voorts

hoopt hij dat zijn verhaal ertoe kan bijdragen dat seksueel misbruik binnen de kerk voor de toekomst kan worden voorkomen.

3. De inhoudelijke reactie (zakelijk weergegeven)

Bisschop [naam] heeft in zijn reactie gesteld dat er geen klachten van seksueel misbruik gepleegd door aangeklaagde bekend zijn. Onderzoek in de archieven en navraag bij anderen hebben geen informatie opgeleverd die daarop kunnen duiden. De bisschop kan hetgeen klager beschrijft bevestigen noch ontkennen. Hij wil echter op geen enkele manier het voorgevallene bagatelliseren. Ter verweer kan de bisschop niets aanvoeren. De bisschop merkt op dat als de klachtencommissie tot het oordeel komt dat het misbruik heeft plaats gevonden oprechte excuses en spijtbetuigingen gepast zijn. De bisschop wil graag bijdragen aan de verwerking van het leed dat klager heeft getroffen en daartoe een persoonlijk gesprek hebben met klager. Ter zitting heeft kanselier [naam] verklaard dat het verhaal van klager op hem zeer oprecht en authentiek overkomt en hij geen enkele reden heeft om aan de inhoud hiervan te twijfelen. Het feit dat in de archieven niets is terug te vinden doet daaraan niet af. In de periode waarin het misbruik zich heeft afgespeeld, kort na de oorlog, werd er niet of nauwelijks een archief bijgehouden.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer vierenzestig jaar verstreken sedert de feiten, die klager aangeklaagde verwijt, zich hebben voorgedaan. Aangezien aangeklaagde is overleden zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden. De Klachtencommissie acht aannemelijk dat klager, in de jaren van ongeveer 1946 tot 1950, het slachtoffer is geworden van seksueel misbruik gepleegd door aangeklaagde. Dit misbruik bestond uit het betasten en bewrijven van de geslachtsdelen en billen van klager.

Het genoemde misbruik heeft gedurende de periode van ongeveer 1946 tot 1950 vele malen, in ieder geval tien maal, plaatsgevonden.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door de uitgebreide notities die klager, als waren het verklaringen, in 1988, 1996, 1998 en 2010 op papier heeft gezet. Klager heeft daarin op meerdere momenten en in verschillende fases in zijn leven hetgeen hem is overkomen gedetailleerd en nauwgezet beschreven.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en gezien de afhankelijkheidsrelatie tussen klager en aangeklaagde hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het

misbruik slechts tien jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand in wie hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De Klachtencommissie hoopt dat de gegrondverklaring van de klacht alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan kunnen bijdragen aan de vermindering van dat leed. Bisschop [naam] en kanselier [naam] hebben hiertoe stappen gezet door zowel in de schriftelijke reactie als ter zitting het leed dat klager is aangedaan te erkennen en oprecht excuses aan te bieden en spijt en medeleven te betuigen.

4.6. De Klachtencommissie wijst klager erop dat hij zich, bij een gegrondverklaring van de klacht door de Bisschop van 's-Hertogenbosch, voor het verkrijgen van schadevergoeding kan wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Bisschop van 's-Hertogenbosch de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 10 maart 2015 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, mr. M.P.P.M. Merx en W.A.M.C. Mol, leden, bijgestaan door mr. J.C. Quint, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies heeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.